

H I T E L.

IRTA

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN.

PESTEN

PETRÓZAI TRAYNER J. M. ÉS KÁHOLYI ISTVÁN
KÖNYVNYOMTATÓ-INTÉZÉSÉN.

1830.

A reformkor

← 1830–1848

?

?

I.

11.A

2026. márc. 10.

1. „Jelszavaink valának: haza és haladás!” – ?

↓
közjogi kérdés – ?

Au.-hoz való viszony

↓
polgári, alk.-os Mo. – ?

tőkés gazd.

1. jobbágyfelszab. = földjeinek le-
gyen polg. értelemben vett tulajdo-
nosa + Ø földesúri szolgáltatások

2. jogkiterjesztés – ?

3. közteherviselés

4. népképviselői ögy.

alkotmányos keretek között – **ogy.**

lib. nemesség a motor

– kis létszámú, idegen etnikumú polgárság Ø alkalmas

– paradoxon: saját kiváltságaik ellen

belátták, hogy a gazd. életképessé tételéhez reformok kellenek

polgárosodás elemei – ?

– jogi [jobbágyfelszab.]

– gazdasági [vállalkozások]

– életmódváltozás [városiasodás] – értékrend átalakulása [„énidő”...]

2. 1825–27-i országgyűlés

nem reformogy.

← I. F. adóproblémái

- rendi dual. – adó-, újonc megszav.
 - 1791/X. tc.
 - 3 évente egy.
 - nemesség régi jogai

- újítás Ø

Sz. I., 1825, alsótábla – ?

„*Nekem itt szavam nincs...*”

→ Magyar Tudós Társaság – ?

3. Gróf Széchenyi István

(1791, Bécs – 1860, Döbling)

sírja: Nagycenk

„a legnagyobb magyar” ← Kossuth

*Barabás Miklós festménye,
(1848) MNM*

- apja: Széchényi F. – ?

anyja: Festetics Júlia

nagybátyja: F. Gy. – ?

felesége: Seilern Crescentia →

1824-ben Zichy Károlynéként ismeri meg

1836-ban 7 gyerekes özvegyként veszi el

2 fiuk születik: Béla és Ödön – ?

Magyar Tűzoltóság megszervezése (Pest, 1870)

Konstantinápolyban is
pasa címet kap; ott hal meg 1922-ben

- első nyelve: német – !

gyermekkora: Bécs / Nagycenk

nehezen tanul – később széles műveltség (né, fr, ang, lat, ógör.)

- napóleoni háb.: huszártiszt

Bécs: léha élet, nők

útkeresés

- utazások
 - Ny-Eu
 - anglomán lesz – ? → lovak, hidak, WC
 - barátja, Wesselényi M.
 - közös élmények, pl. több napig együtt koplalnak együttérzésből, miután Erdélyben éhezőket láttak
 - 1830 után útjaik politikai okokból elválnak

- „méltó álmod” keres

- a „csúnyácska haza” felvirágoztatása
- 1845: a Helytartótanács közlekedési osztályának élére kerül ~uralkodó oldala
- 1848. ápr. – a Batthyány-korm. közmunka- és közlekedésügyi min.-e
- 1849. szept. – idegösszeomlással a döblingi [Bécs külvárosa] szanatóriumba kerül
- 1860 – öngyilkos lesz – ?

*Johann Ender 1818-i
akvarellje (MTA)*

Eszterháza (Fertőd), Esterházy-kastély

?

Keszthely, Festetics-kastély

Nagycenk, Széchenyi-kastély

Zsibó, Wesselényi-kastély

4. Sz. I. programja

a) morálisan

- „*A múlt elesett hatalmunkból, a jövőnek urai vagyunk... Sokan azt gondolják: Magyarország volt. Én azt szeretném hinni: lesz.*”

(Hitel zárómondata)

↔ herderi jóslat

L ?

- „*kiművelt emberfők*” (↔ manipulálható tömegek)
- közteherviselés
- nemzeti egység

b) gazdasági

kontextus: 1820': nemesség gazd. válságban van

személyes élmény: egy bécsi bankház nem adott hitelt Sz. I.-nak

- 1830 – Hitel: közgazdasági mű, 6x adják ki – TK 148/A robot...
- 1831 – Világ [világosság] Nevetséges...
- 1833 – Stádium [a dolgok jelenlegi ~-ában végrehajtandó intézkedések]

Stádium 12 pontja – TK 149. o.

↳ mivel a cenzúra nem engedélyezte,

Lipcseben nyomtatják ki 2 év csúszással →

– hitel, Ø ősiség, közteherviselés, Ø céhek

↳ a nemesi birtok elidegeníthetlensége
(Nagy Lajos 1351. évi tv-ei)

– Σ nagybirtok korszerűsítése a cél

→ kap. átalakulás

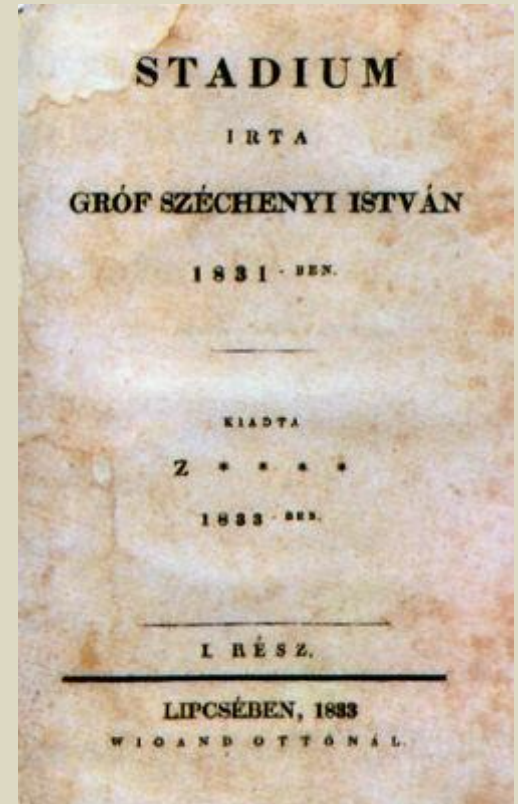
1. robot nem hatékony

2. modernizálás – hitel kell, de nincs

(a nemesi birtok nem lehet fedezete)

• Sz. I. ↔ Dessewffy József: Taglalat

↳ A Hitel újkonzervatív kritikája

c) politikai

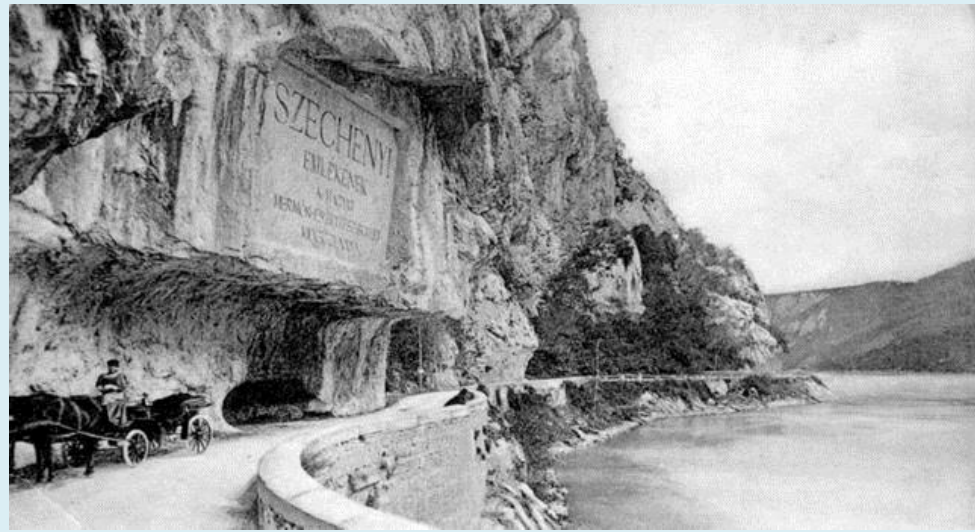
- alk. mon.
- népképviselőlet, cenzusos vál.jog

- reformok csak Ausztriával egyetértésben
„Magyarország csak úgy lehet boldog, ha nem felejtí soha, hogy nem nőtelen, de házias. És ekképp bele kell magát gondolnia azon nemzetek sorába, melybe bele iktatá őt a sors, az isteni végzés vagy akármí [egyéb]”
 - lassú változás (akár 20–30 év alatt)
„Csendes reformáció, semmi revolúció. Ez a mi tisztünk, semmi egyéb.”
- Σ 1830': népszerű, sikeres vezéregyéniség
 1840': Kelet népe ↔ Kossuth
 egyik pártnak sem lesz tagja, magányos hőssé válik

5. Sz. I. gyakorlati alkotásai

- 1825 – MTT → MTA
„Nekem itt szavam nincs...
- 1827 – Nemzeti Casino, lóverseny, lótenyésztés → arisztokráciáért
„Nem a lovakat, hanem őket akarom idomítani.”
 ↳ ti. a nemeseket
- 1839–1849 – Lánchíd, hídpénz (nemesek is fizetnének)
 ↳ Haynau adja át
- balatoni és dunai gőzhajózás, óbudai hajógyár

- Vaskapu szabályozása →
- Hengermalom
→ **Ganz Ábrahám vasöntődeje**
- selyemhernyó-tenyésztés
- WC Mo.-on
- „Ön” szó, „Bp” szó,
alsó rakpart gondolata

Az 1970-es évektől víz alatt lévő emléktábla

6. Bárá Wesselényi Miklós (1796, Zsibó – 1850, Pest)

a) családja – ? erdélyi főnemesek

b) élete

- Sz. I. barátja
- 1830': ellenzék vezére
(Kossuth az ő helyébe lép majd)
- 1838. márc. – árvízi hajós – ?
- **1830-es évek: felségárulási per, megvakul...**

*Barabás Miklós
festménye*

?

Ferenciek tere, ferences templom fala (Kossuth L. utca)